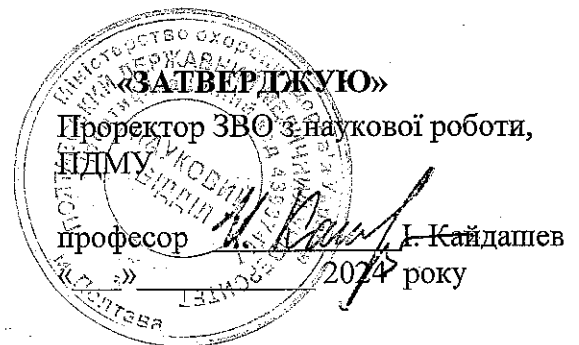


МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧИННИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Хірургії №1



РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Хірургія

(повна назва освітнього компонента)

для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які
навчаються за освітньо-науковою програмою «Медицина»

Галузі знань:

22 – Охорона здоров'я

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність: **222 – Медицина**

(шифр і назва спеціальності)

Полтава – 2024

Робоча програма освітнього компонента «Хірургія» для здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-науковою програмою «Медицина».

«___» _____ 2024 року – ___ с.

Розробник –
ДУДЧЕНКО Максим
КРАВЦІВ Микола
ІВАЩЕНКО Дмитро
ШЕВЧУК Микола

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Хірургії №1
Протокол № 1 від "30" 08 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

М.І. Кравців
(ініціали та прізвище)

Робоча програма затверджена на засіданні Вченої ради ПДМУ.

Протокол № _____ від "_____" _____ 2024 р.

Учений секретар

(підпис)

В.Л. Філатова
(ініціали та прізвище)

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Хірургія» є складовою освітньо-наукової програми підготовки «Медицина» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

Дана дисципліна є вибірковою.

Викладається у 1,2,5,6 семестрах 1, 3 років навчання в обсязі – 150 год (5 кредитів ECTS) зокрема: лекції – 10 год., практичні 90 год. самостійна робота – 50 год. У курсі передбачено 4 модулі.

Завершується освітній компонент – іспитом.

Предметом є вивчення хірургії.

Зміст освітнього компонента. Освітній компонент «Хірургія» є базовим у підготовці здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня у ОНП «Медицина». Освітній компонент складається із лекційних та практичних занять, на яких будуть висвітлені питання організації хірургічної служби в Україні, поглиблене засвоєння спеціальності, оволодіння сучасними методами профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих, сучасними практичними методиками. Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування пацієнтів, подачі експертних заключень.

Місце освітнього компонента (в структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку): освітній компонент «Хірургія» є вибіркоким компонентом у циклі професійної і практичної підготовки.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за циклами наведено нижче.

№ з/п КОП	Компоненти ОНП	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями			
НК 1	Історія та філософія науки	3	Іспит
НК 2	Основи академічної доброчесності та антикорупція	3	Залік
НК 3	Педагогіка та психологія вищої освіти та психологія спілкування	3	Залік
БК 1	Теорія пізнання у біомедицині	3	Залік
БК 2	Інтегративна біологія	3	Залік
БК 3	Історія української державності	3	Залік
2. Цикл мовних освітніх компонент (здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів наукової роботи українською та іноземною мовами)			
НК 4	Курс англійської мови наукового спілкування	6	Іспит
НК 5	Українська мова професійного спрямування	3	Залік
БК 4	Корективний курс англійської мови	3	Залік
БК 5	Англійська мова (прогресивний рівень)	3	Залік
3. Цикл набуття універсальних навичок дослідника			
НК 6	Методологія наукового та патентного пошуку та біоетика	4	Залік
НК 7	Медична статистика та біоінформатика	3	Залік
НК 8	Цифровізація вищої освіти і досліджень у галузі охорони здоров'я	3	Залік

БК 6	Молекулярна біологія	3	Залік
БК 7	Клінічна імунологія та алергологія	3	Залік
БК 8	Основи профілактики і терапії впливу гострого та хронічного стресу на ментальне здоров'я	3	Залік
БК 9	Клінічна епідеміологія	3	Залік
4. Цикл професійної та практичної підготовки			
НК 9	Трансляційна медицина	3	Залік
НК 10	Практика викладання фахових дисциплін	3	Залік
НК 11	Сучасні методи лабораторних та інструментальних досліджень	3	Залік
БК 10	Акушерство та гінекологія	5	Іспит
БК 11	Внутрішні хвороби	5	Іспит
БК 12	Хірургія	5	Іспит
БК 13	Урологія	5	Іспит
БК 14	Онкологія	5	Іспит
БК 15	Кардіологія	5	Іспит
БК 16	Ревматологія	5	Іспит
БК 17	Інфекційні хвороби	5	Іспит
БК 18	Ендокринологія	5	Іспит
БК 19	Нервові хвороби	5	Іспит
БК 20	Психіатрія	5	Іспит
БК 21	Наркологія	5	Іспит
БК 22	Офтальмологія	5	Іспит
БК 23	Оториноларингологія	5	Іспит
БК 24	Шкірні та венеричні хвороби	5	Іспит
БК 25	Травматологія та ортопедія	5	Іспит
БК 26	Лікувальна фізкультура	5	Іспит
БК 27	Фтизіатрія	5	Іспит
БК 28	Пульмонологія	5	Іспит
БК 29	Радіологія	5	Іспит
БК 30	Клінічна фармакологія	5	Іспит
БК 31	Анестезіологія та інтенсивна терапія	5	Іспит
БК 32	Медична біохімія	5	Іспит
БК 33	Гігієна	5	Іспит
БК 34	Епідеміологія	5	Іспит
БК 35	Соціальна медицина та охорона здоров'я	5	Іспит
БК 36	Нормальна анатомія	5	Іспит
БК 37	Патологічна анатомія	5	Іспит
БК 38	Нормальна фізіологія	5	Іспит
БК 39	Патологічна фізіологія	5	Іспит
БК 40	Фармакологія	5	Іспит
БК 41	Імунологія та алергологія	5	Іспит
БК 42	Гістологія, цитологія, ембріологія	5	Іспит
БК 43	Мікробіологія	5	Іспит
БК 44	Фізична та реабілітаційна медицина	5	Іспит

Міждисциплінарні зв'язки: Міждисциплінарні зв'язки базуються на вивченні здобувачами ступеня доктора філософії наступних дисциплін:

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Анатомічна будова серця, легень, шлунку, стравоходу, підшлункової залози, діафрагми, печінки та позапечінкових жовчних ходів, середостіння. Анатомічна будова артерій та вен. Будова портальної системи. Кровообіг цих органів та іннервація. Пересадка органів.

НОРМАЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ

Нормальна функція легень, серця, стравоходу та шлунку, печінки і селезінки, підшлункової залози. Фізіологія портального кровотоку. Фізіологія кровотворення. Робота серця. Регуляція серцевої діяльності. Нормальний процес зворотного крові.

ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ

Розвиток патологічних процесів в серці, легенях, шлунку та стравоході, підшлунковій залозі, в стінках судин. Зміна при цьому основних параметрів гомеостазу. Порушення процесу зсідання крові.

ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ ТА ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ Топографічна анатомія печінки, селезінки, стравоходу та шлунку, легень та бронхів, підшлункової залози, їх іннервація та кровопостачання. Типові доступи при оперативних втручаннях. Елементи оперативної техніки.

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

Аномалії розвитку легень, печінки, селезінки, стравоходу, підшлункової залози. Класифікація хвороб цих органів. Гістологічна будова цих органів. Гістологічна будова доброякісних та злоякісних пухлин, що найбільш часто зустрічаються в цих органах.

ФІЗИКО-КОЛОЇДНА, ОРГАНІЧНА ХІМІЯ ТА БІОФІЗИКА

Колоїдні розчини, їх значення в організмі. Найважливіші електроліти крові, їх регулювання. Складові частини шлункового соку, підшлункової залози.

БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ

Складові частини плазми, їх клінічне значення. Регулювання. Зміни біохімічних параметрів крові як наслідок інтоксикації.

ГІСТОЛОГІЯ, ЦИТОЛОГІЯ ТА ЕМБРІОЛОГІЯ

Ембріогенез серцево-судинної системи, паренхіматозних органів, легень та бронхів, стравоходу та шлунку. Морфологічна характеристика.

ЗАГАЛЬНА ХІРУРГІЯ

Патогенез, клінічні прояви, діагностика та лікування запального процесу в кістках, гострих захворюваннях органів черевної порожнини. Елементи хірургічної техніки, загальні принципи підготовки хворих до оперативних втручань. Принципи обстеження хірургічних хворих. Клінічна оцінка аналізів, рентгенограм.

АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини з гострими гінекологічними захворюваннями. Особливості перебігу гострих хірургічних захворювань при вагітності. Хірургічні ускладнення після пологів та гінекологічних операцій.

ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА

Обстеження хворого. Основи патології легень, шлунку, підшлункової залози, серця, артерій та вен. Оцінка клінічних аналізів сечі, крові, біохімічних показників. Оцінка ЕКГ, рентгенограм. Загальні принципи лікуванню найбільш поширених захворювань.

УРОЛОГІЯ

Основи сечовиділення. Порушення функції нирок. Гостра затримка сечі. Катетеризація сечового міхура. Анурії. Травми нирок та сечового міхура. Перша медична допомога. Пересадка нирок.

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Ускладнення інфекційних хвороб, що потребують хірургічного втручання. Диференційна діагностика інфекційних захворювань з гострими хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини.

ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Травми кісток та закриті пошкодження органів грудної та черевної порожнини. Патогенез шоку та його лікування. Термічні пошкодження.

ОНКОЛОГІЯ

Міжнародна класифікація злоякісних пухлин. Головні принципи діагностик та лікування. Променева та хіміотерапія пухлин. Облік хворих.

ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ З ЩЕЛЮПНО-ЛИЦЬОВОЮ ХІРУРГІЄЮ

Закономірності протікання запальних процесів обличчя. Принципи лікування.

ПРОМЕНЕВА ДІАГНОСТИКА ТА ТЕРАПІЯ

Рентгенологічна симптоматика гострих захворювань органів черевної та грудної порожнини. Рентгенконтрастні методи дослідження в хірургії. Рентгенендоваскулярна хірургія.

АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЯ

Допомога при невідкладних станах у хірургічних хворих. Корекція порушень гомеостазу. Ведення хірургічних хворих в післяопераційному періоді. Основи анестезіологічного забезпечення оперативних втручань.

ФТИЗІАТРІЯ

Диференційна діагностика захворювань легень та плеври. Особливості ураження органів грудної, черевної порожнини та позаочеревенного простору. Особливості клінічного перебігу хірургічних захворювань при туберкульозі. Специфічні методи лікування.

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

Історія розвитку хірургії. Ведення медичної документації. Статистичні методи обробки результатів лікування хірургічних хворих. Експертиза праездатності.

МЕДИЦИНА КАТАСТРОФ ТА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ

Особливості травм в зонах масового ураження населення. Принципи надання хірургічної допомоги на етапах медичної евакуації. Діагностика та лікування політравми та травматичної хвороби.

Мета освітнього компонента — підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні, здобуття та поглиблення теоретичних знань та практичних навичок та інших компетентностей отриманих на до дипломному та післядипломному (інтернатура) етапах освіти, формування знань щодо сучасних методів профілактики захворювань, клінічного обстеження, комплексного лікування та реабілітації хворих.

Завдання освітнього компонента:

— здобувач повинен оволодіти методиками обстеження хворих, сучасними практичними методиками. Здобувач відвідує лекції професорів, доцентів, має бути присутнім на практичних та семінарських заняттях зі студентами. Особлива увага приділяється поглибленому вивченню різних розділів спеціальності, принципів деонтологічного підходу до хворих, методам всебічного обстеження та лікування хворих, подачі експертних заключень.

знати:

- основи законодавства по охороні здоров'я та директивні документи, які визначають діяльність органів охорони здоров'я;

- загальні питання організації на Україні хірургічної допомоги дорослим та дітям, організацію роботи швидкої допомоги дорослому та дитячому населенню; організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями;

- організація, обладнання та оснащення хірургічного кабінету поліклініки, інструментарій та оснащення операційної для проведення хірургічних операцій; - топографічну анатомію передньої черевної стінки та черевної порожнини, позаочеревинного простору, тазу, вікову анатомію в основних вікових групах;

- основні питання нормальної та патологічної фізіології при хірургічній патології в основних вікових групах, взаємозв'язок функціональних систем організму та рівні їх регуляції;

- причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізми їх розвитку та клінічні прояви;

- основи водно-електролітного обміну, кислотно-лужний стан, можливі типи їх порушення та принципи лікування в різних вікових групах;

- патофізіологію травматизму та крововтрати, профілактику та терапію шоку та крововтрати; патофізіологію раньового процесу і гнійного процесу;

- фізіологію та патофізіологію зсідуючої системи крові, показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів;

- загальні та функціональні методи обстеження хворих в хірургії, питання асептики та антисептики;
- принципи та методи знеболення і в хірургії в основних вікових групах;
- питання інтенсивної терапії і реанімації в хірургії;
- клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, їх профілактику, діагностику та лікування;
- клінічну симптоматику пограничних та невідкладних станів в хірургії;
- показання та протипоказання до спеціальних методів дослідження (рентгенологічних, радіоізотопних, ультразвукових та ін.);
- принципи підготовки хворих до операції і принципи ведення післяопераційного періоду;
- принципи медикаментозної терапії хірургічних захворювань, сучасні лікарські засоби, механізм дії, дози, протипоказання до застосування; ускладнення та їх профілактика;
- застосування фізіотерапії та лікувальної фізкультури у хірургічних хворих, показання та протипоказання до санаторно-курортного лікування;
- основи раціонального харчування, принципи дієтотерапії у хірургічних хворих, в першу чергу при передопераційній підготовці та в післяопераційному періодах;
- обладнання операційних палат та палат інтенсивної терапії, техніка безпеки при роботі з апаратурою;
- питання організації та діяльності медичної служби цивільної оборони.

вміти:

- отримати вичерпну інформацію про захворювання від хворого або оточуючих його родичів чи на основі аналізу медичної документації, що мається в розпорядженні;
- застосувати об'єктивні методи обстеження хворого, що визначають загальні та специфічні ознаки хірургічного захворювання, особливо в тих випадках, коли потрібна невідкладна допомога або інтенсивна терапія;
- встановити попередній діагноз основного та супутнього захворювання, їх ускладнень;
- оцінити важкість стану хворого, причину цього стану, вжити необхідних засобів для виведення хворого з цього стану; визначити об'єм реанімаційних заходів;
- надати необхідну невідкладну допомогу (штучне дихання, масаж серця, іммобілізацію кінцівки при переломах, зупинку кровотечі, перев'язку та тампонаду рани, промивання шлунку при отруєнні, катетеризацію сечового міхура при гострій затримці сечі, невідкладну трахеостомію при асфіксії);
- визначити необхідність та послідовність спеціальних методів дослідження (лабораторних, інструментальних, рентгенологічних, радіоізотопних, функціональних та ін.), виконати їх і дати правильну їм оцінку;
- визначити показання до госпіталізації, організувати її у відповідності зі станом хворого;
- провести диференційну діагностику основних хірургічних захворювань в різних вікових групах, обґрунтувати клінічний діагноз;
- обґрунтувати схему, план і тактику ведення хворих, показання та протипоказання до операції;
- розробити план підготовки хворого до невідкладної та планової операції, визначити ступінь порушення гомеостазу, здійснити підготовку всіх функціональних систем організму хворого до операції;
- визначити групу крові та виконати внутрішньовенне переливання крові або внутрішньоартеріальне нагнітання крові, виявити можливі трансфузійні ускладнення і при їх виникненні провести боротьбу з ними;
- обґрунтувати найбільш доцільну техніку операції при даному хірургічному захворюванні та виконати її в необхідному обсязі;

- обґрунтувати методику знеболення і при необхідності виконати її (крім методів, що потребують участь лікаря-анестезіолога);
- розробити схему післяопераційного ведення хворого і профілактики післяопераційних ускладнень, призначити необхідну медикаментозну терапію; - оформити всю необхідну медичну документацію;
- проводити диспансеризацію та оцінювати її ефективність;
- вміти діагностувати та надати необхідну допомогу при наступних захворюваннях та станах: травматичний шок, гостра крововтрата, рани та раньова інфекція, гостра серцева та дихальна недостатність, гострий токсикоз, включаючи синдром тривалого розчалування;
- техніку проведення планових та ургентних операцій при хірургічних патологіях

Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна (ОК)

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

загальних:

- ЗК1** - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК2** - започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;
- ЗК3** - критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей;
- ЗК4** - вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому, із врахуванням психологічних особливостей спілкування з кожним контингентом спільноти та педагогічної майстерності;
- ЗК6** - демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності;
- ЗК7** - здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

фахових:

- ФК1** – Здатність здійснювати наукову та/або науково-педагогічну діяльність у сфері охорони здоров'я; здатність до визначення дизайну досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК2** – Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- ФК3** – Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.
- ФК5** – Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.
- ФК6** – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані, визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати, встановлювати попередній та клінічний діагноз захворювання, визначати принципи та характер лікування та профілактики захворювань.
- ФК7** – Ґрунтовні знання та вміння систематизувати складові предметної області у середовищі вищої освіти і наукових досліджень у галузі охорони здоров'я.
- ФК9** – Володіння сучасними методами наукового дослідження.
- ФК11** – Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- ФК12** – Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК13 – Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК15 – Здатність на основі розуміння сучасних наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів приймати рішення з важливих проблем галузі охорони здоров'я і на межі предметних галузей.

ФК16 – Здатність аналізувати і узагальнювати результати отриманих клінічних, лабораторних, інструментальних досліджень отриманих під час наукових досліджень та/або лікарської діяльності й застосовувати їх у науковому та/або лікувальному процесі.

ФК18 – Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

ФК19 – Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 5. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 7. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні правові та етичні наслідки, враховуючи вміння реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 10. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Загальні питання хірургії. Невідкладна хірургія. Гострий апендицит. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Перфоративна виразка. Перитоніти»

- Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірургії.
- Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії.
- Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження.
- Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія.
- Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія.
- Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті. Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.
- Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань.
- Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності.
- Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування.
- Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення.
- Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренивання.
- Контроль змістового модуля.

Змістовий модуль 2. «Невідкладна хірургія. Гострі шлунково- кишкові кровотечі. Військово-польова хірургія. Травми та ушкодження органів черевної порожнини. Гострі захворювання легень, плеври та середостіння. Травми органів грудної клітки. Гострі хірургічні захворювання судин. Ушкодження кровоносних судин»

- Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду.
- Основи військово-польової хірургії. Особливості хірургічної допомоги в умовах бойових дій. Лікування бойових ран та травм. Організація медичної евакуації поранених.

- Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань.
- Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс.
- Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періоді.
- Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і груднини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емфізема середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень. Поранення серця. Методика зашивання ран серця.
- Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу.
- Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени.
- Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок.
- Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування.
- Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень.
- Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин.
- Контроль змістового модуля.

Змістовий модуль 3. «Планова хірургія. Хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки. Хірургічні захворювання жовчних шляхів та печінки. Хірургічні захворювання підшлункової залози. Грижі живота. Проктологія»

- Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пост резекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування.
- Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування.
- Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій.
- Постхолестектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування.
- Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти). Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань.

- Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування.
- Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж.
- Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, позаочеревинні, внутрішньочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування.
- Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування.
- Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки.
- Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування.
- Контроль змістового модуля

Змістовий модуль 4 . «Планова хірургія. Трансплантологія. Хірургічні захворювання органів грудної клітки. Хірургічні захворювання вен та лімфатичних судин. Хірургічні захворювання артерій. Хірургічні захворювання ендокринних органів»

- Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів.
- Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень.
- Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин. Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення.
- Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння.
- Міастенія як хірургічна проблема. Езофагіти. Дивертикули стравоходу. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика.
- Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально-венозні дисплазії. Посттромбофлебітичний синдром. Лімфедема (слоновість), фібредема. Лімфангоїт, лімфаденіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика.
- Облітеруючий ендартеїт. Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера). Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок.
- Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика.
- Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози. Хронічні тиреоїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах.

- Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна -Левенталя.
- Контроль змістового модуля
- Іспит

Контроль знань і розподіл балів, які отримують здобувачі ступеня доктора філософії

- Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.
- У змістовий модуль I (ЗМ1) входять теми 1 - 4,
- у змістовий модуль II (ЗМ2) – 5-8.
- Оцінювання за формами контролю:

	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III	Змістовий модуль IV	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	31	30	31	30	122
Максимум	50	50	50	50	200

Для здобувачів ступеня доктора філософії, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – **122 бали**, для одержання іспиту обов'язково перескладання поточного контролю та/або індивідуальної самостійної роботи.

При цьому, кількість балів:

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою

При цьому, кількість балів:

0-79 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;

80-118 відповідає оцінці «незадовільно»;

122-128 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);

130-138 відповідає оцінці «задовільно»;

140-158 відповідає оцінці «добре»;

160-178 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);

180-200 відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності:

За 200 – бальною шкалою		За чотирибальною шкалою	
A	180-200	5	відмінно
B	160-178	4	добре
C	140-158		
D	130-138	3	задовільно
E	122-128		
F_x	80-118	2	не задовільно
F	0-79	2	не задовільно (без права перездачі)

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Хірургія»

ПРОГРАМА МОДУЛЯ І

Змістовий модуль 1

«Загальні питання хірургії. Невідкладна хірургія. Гострий апендицит. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Перфоративна виразка. Перитоніти»

ТЕМА 1. Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірургії (4 год.).

ТЕМА 2. Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії (2 год.).

ТЕМА 3. Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження (1 год.).

ТЕМА 4. Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія (2 год.).

ТЕМА 5. Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія (2 год.).

ТЕМА 6. Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипичних локалізаціях червоподібного відростка. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, периапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті. Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення (2 год.).

ТЕМА 7. Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань (2 год.).

ТЕМА 8. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності (2 год.).

ТЕМА 9. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування (2 год.).

ТЕМА 10. Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення (2 год.).

ТЕМА 11. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренирування (2 год.).

ТЕМА 12. Контроль змістового модуля (1 год.).

Змістовий модуль 2.

«Невідкладна хірургія. Гострі шлунково- кишкові кровотечі. Військово-польова хірургія. Травми та ушкодження органів черевної порожнини. Гострі захворювання легень, плеври та середостіння. Травми органів грудної клітки. Гострі хірургічні захворювання судин. Ушкодження кровоносних судин»

ТЕМА 13. Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та

ендовазальні методи зупинки кровотеч. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду (4 год.).

ТЕМА 14. Основи військово-польової хірургії. Особливості хірургічної допомоги в умовах бойових дій. Лікування бойових ран та травм. Організація медичної евакуації поранених. (2 год.).

ТЕМА 15. Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань. (2 год.).

ТЕМА 16. Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс. (1 год.).

ТЕМА 17. Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах. (2 год.).

ТЕМА 18. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емпієма середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень. Поранення серця. Методика зашивання ран серця. (4 год.).

ТЕМА 19. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу. (2 год.).

ТЕМА 20. Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени. (2 год.).

ТЕМА 21. Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок. (2 год.).

ТЕМА 22. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування. (2 год.).

Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень. (2 год.).

ТЕМА 23. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шпунтування судин. (2 год.).

ТЕМА 24. Контроль змістового модуля. (1 год.).

Змістовий модуль 3.

«Планова хірургія. Хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки. Хірургічні захворювання жовчних шляхів та печінки. Хірургічні захворювання підшлункової залози.

Грижі живота. Проктологія»

ТЕМА 25. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пост резекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування. (3 год.).

ТЕМА 26. Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування. (2 год.).

ТЕМА 27. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій. (2 год.).

- ТЕМА 28.** Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування. (2 год.).
- ТЕМА 29.** Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти). Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань. (2 год.).
- ТЕМА 30.** Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування. (2 год.).
- ТЕМА 31.** Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж. (2 год.).
- ТЕМА 32.** Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, поза очеревинні, внутрішньоочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування. (2 год.).
- ТЕМА 33.** Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування. (2 год.).
- ТЕМА 34.** Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки. (2 год.).
- ТЕМА 35.** Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування. (2 год.).
- ТЕМА 36.** Контроль змістового модуля (2 год.)

Змістовий модуль 4

«Планова хірургія. Трансплантологія. Хірургічні захворювання органів грудної клітки. Хірургічні захворювання вен та лімфатичних судин. Хірургічні захворювання артерій. Хірургічні захворювання ендокринних органів»

- Тема 37.** Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів. (4 год.).
- Тема 38.** Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень. (2 год.).
- Тема 39.** Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин. Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення. (2 год.).
- Тема 40.** Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння. (2 год.).
- Тема 41.** Міастенія як хірургічна проблема. Езофагіти. Дивертикули стравоходу. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика. (2 год.).
- Тема 42.** Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально-венозні дисплазії. Посттромбофлебійний синдром. Лімфедема (слоновість), фібронема. Лімфангоїт, лімфаденіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика. (2 год.).
- Тема 43.** Облітеруючий ендартеїт. Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера). Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок. (2 год.).
- Тема 44.** Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні

методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика. (2 год.).

Тема 45. Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози. Хронічні тиреоїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах. (2 год.).

Тема 46. Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна - Левенталя. (2 год.).

Тема 47. Контроль змістового модуля (1 год.).

Тема 48. Іспит (1 год.).

Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 49. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 50. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 51. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 52. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 53. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 54. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 55. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 56. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 57. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 58. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 59. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 60. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 61. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 62. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 63. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 64. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 65. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 66. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 67. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 68. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 69. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 70. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 71. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 72. Наукове керівництво роботою над дисертацією

Тема 73. Наукове керівництво роботою над дисертацією

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА «Хірургія»

№ з/п Назва теми	Всього годин	Вид заняття		
		лекції	практичн і заняття	самостійна робота, очні консультації з теми дисертаційної роботи
	150	10	90	50
1 рік				
ПРОГРАМА МОДУЛЯ І	50	6	44	0
I семестр				
Змістовий модуль І Загальні питання хірургії. Невідкладна хірургія. Гострий апендицит. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Перфоративна виразка. Перитоніти.	24	2	22	0
1. Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірурга.	4	2	2	0
2. Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії.	2	-	2	0
3. Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження.	1	-	1	0
4. Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія.	2	-	2	0
5. Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія.	2	-	2	0
6. Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипичних локалізаціях червоподібного відростка. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті. Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.	2	-	2	0

7.	Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань.	2	-	2	0
8.	Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності.	2	-	2	0
9.	Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування.	2	-	2	0
10.	Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення.	2	-	2	0
11.	Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренування.	2	-	2	0
12.	Контроль змістового модуля	1	-	1	0
II семестр					
	Змістовий модуль 2 Невідкладна хірургія. Гострі шлунково-кишкові кровотечі. Військово-польова хірургія. Травми та ушкодження органів черевної порожнини. Гострі захворювання легень, плеври та середостіння. Травми органів грудної клітки. Гострі хірургічні захворювання судин. Ушкодження кровоносних судин.	26	4	22	0
13.	Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечениях. Техніка операційних	4	2	2	0

	втручань. Ведення післяопераційного періоду				
14.	Основи військово-польової хірургії. Особливості хірургічної допомоги в умовах бойових дій. Лікування бойових ран та травм. Організація медичної евакуації поранених.	2	-	2	0
15.	Ушкодження шлунково - кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно - рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань.	2	-	2	0
16.	Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс.	1	-	1	0
17.	Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах.	2	-	2	0
18.	Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емпієма середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень. Поранення серця. Методика зашивання ран серця.	4	2	2	0
19.	Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу.	2	-	2	0
20.	Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени.	2	-	2	0
21.	Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок.	2	-	2	0
22.	Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування. Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень.	2	-	2	0

23.	Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин.	2	-	2	0
24.	Контроль змістового модуля	1	-	1	0
2 рік (викладацька практика)					
		0	0	0	0
3 рік					
	ПРОГРАМА МОДУЛЯ І	50	4	46	0
V семестр					
	Змістовий модуль 3 Планова хірургія. Хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки. Хірургічні захворювання жовчних шляхів та печінки. Хірургічні захворювання підшлункової залози. Грижі живота. Проктологія.	26	2	24	0
25.	Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пост резекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування.	3	-	3	0
26.	Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування.	4	2	2	0
27.	Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій.	2	-	2	0
28.	Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування.	2	-	2	0
29.	Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти). Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань.	2	-	2	0
30.	Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування.	2	-	2	0
31.	Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі.	2	-	2	0

	Симптоматологія і діагностика. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж.				
32.	Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, поза очеревинні, внутрішньочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування.	2	-	2	0
33.	Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування.	2	-	2	0
34.	Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки.	2	-	2	0
35.	Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування.	2	-	2	0
36.	Контроль змістового модуля	1	-	1	0
VI семестр					
	Змістовий модуль 4 Планова хірургія. Трансплантологія. Хірургічні захворювання органів грудної клітки. Хірургічні захворювання вен та лімфатичних судин. Хірургічні захворювання артерій. Хірургічні захворювання ендокринних органів.	24	2	22	0
37.	Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів.	4	2	2	0
38.	Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень.	2	-	2	0
39.	Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин. Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення.	2	-	2	0
40.	Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння.	2	-	2	0
41.	Міастенія як хірургічна проблема. Езофагіти. Дивертикули стравоходу. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика.	2	-	2	0
42.	Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально - венозні дисплазії. Посттромбофлебітичний синдром. Лімфедема (слоновість), фіброедема. Лімфангоїт, лімфаденіт.	2	-	2	0

	Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика.				
43.	Облітеруючий ендартеїт. Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера). Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок.	2	-	2	0
44.	Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика.	2	-	2	0
45.	Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози. Хронічні тиреоїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах.	2	-	2	0
46.	Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна - Левенталя.	2	-	2	0
47.	Контроль змістового модуля	1	-	1	0
48.	Іспит	1	-	1	0
4 рік					
		50	0	0	0
49.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
50.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
51.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
52.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
53.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
54.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
55.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
56.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
57.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
58.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
59.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
60.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0
61.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0

62.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
63.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
64.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
65.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
66.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
67.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
68.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
69.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
70.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
71.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
72.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2
73.	Наукове керівництво роботою над дисертацією	2	0	0	0	2

Загальний обсяг 150 год, в тому числі:

Лекцій – 10 год.

Практичні заняття – 90 год.

Самостійна робота - 50 год.

Змістовий модуль 1

«Загальні питання хірургії. Невідкладна хірургія. Гострий апендицит. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Перфоративна виразка. Перитоніти»

(24 год.)

ТЕМА 1. Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Спеціальні методи дослідження в хірургії. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. Основні професійні обов'язки і права діяльності хірургії (4 год.).

Лекція 1. Організація медичної допомоги хворим з хірургічними захворюваннями. Основні нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги. Правові основи екстреної хірургічної допомоги. (2 год.).

Контрольні запитання та завдання:

1. Організація хірургічної допомоги.
2. Нормативні документи з організації невідкладної хірургічної допомоги.
3. Правові основи екстреної хірургічної допомоги.
4. Основні професійні обов'язки лікаря-хірурга.
5. Права хірурга.

Практичне заняття (2 год.):

1. Основні нормативні документи з організації охорони здоров'я та організація амбулаторно-поліклінічної, спеціалізованої і невідкладної хірургічної допомоги.
2. Питання управління та планування в хірургічній службі (роль і сфера діяльності завідувача відділенням, головного хірурга області, міста (району) в системі управління охороною здоров'ям; планування і організація безперервного післядипломного навчання хірургів, організація навчального процесу на кафедрі).
3. Основні показники санітарної і демографічної статистики, методика, розрахунок, оцінка, аналіз діяльності поліклініки, стаціонару, хірурга.
4. Санітарно-протиепідемічна робота в хірургічній службі (санітарно – епідемічний режим в хірургічному кабінеті, відділенні поліклініки, хірургічному стаціонарі, операційному блоці; санітарна просвіта та організація роботи з формування здорового способу життя та профілактики хірургічних захворювань).
5. Основні напрямки медичної та соціальної реабілітації хірургічних хворих в лікувально-профілактичних установах різного профілю.
6. Організація експертизи тимчасової непрацездатності. Права і обов'язки лікуючого лікаря, завідувачого відділенням при проведенні експертизи. Документи, які засвідчують тимчасову

непрацездатність, правила їх заповнення та видачі. Показання та порядок скерування хворих на МСЕК і взаємозв'язок установ охорони здоров'я і МСЕК.

7. Правові основи хірургічної допомоги. Питання етики і деонтології в професійній діяльності хірурга (Законодавство України про охорону здоров'я і медичну допомогу. Основні професійні обов'язки і права медичних працівників. Класифікація професійних правопорушень медичних працівників і відповідальність за їх скоєння. Медична етика і деонтологія моральних і правових норм в діяльності хірурга. Лікарська таємниця).

Рекомендована література:

1. Діагностика і лікування метаболічного синдрому, цукрового діабету, предіабету і серцевосудинних захворювань. Методичні рекомендації. – Київ, 2009. – 40 с.
2. Клінічна доплерівська ультрасонографія / За ред. Пола Л. Алана та ін. / пер. з англ. – Львів: Медицина світу, 2007. – 374 с.
3. Кодування захворюваності та смертності у відповідності до Міжнародної статистичної класифікації хвороб 10 перегляду (Методичні рекомендації) – Київ. 2003. – 59 с.
4. Медико-соціальна експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності: Навчально-методичний посібник/ Іпатов А.В., Науменко Л.Ю., Сергієні О.В., Кльованик В.А. і ін. – Д.: Друк. ДНУ, 2006. – 350 с.
5. Орієнтовні терміни тимчасової непрацездатності при основних нозологічних формах захворювань і травм / Уклад. Л.Ю.Науменко, В.В.Чемирисов, В.А.Кльованик і ін. – Д.: Друк. ДНУ, 2006. – 138 с.
6. Рентгенодіагностика / За ред. В.І. Мілька. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 352 с.
7. Ясінський В.І., Бабанін А.А., Соколова І.Ф. Правові основи діяльності медичних і фармацевтичних працівників: Навчальний посібник. – Сімферополь: ІАВ КДМУ, 2002. – 432 с.

ТЕМА 2. Невідкладні стани в хірургії. Інтенсивна терапія в хірургії (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Діагностика і реанімаційна допомога при гострій серцево-судинній і легеневій недостатності. Патофізіологія згасання і відновлення життєвих функцій організму.
2. Прийоми і методи підтримання і відновлення життєвих функцій організму: інтубація трахеї, пункція та катетеризація трахеї, коніотомія, трахеостомія, штучна вентиляція легень, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця, катетеризація центральних і периферичних вен.
3. Надання невідкладної допомоги і реанімаційні заходи при асфіксії (утоплення, повішення, аспірація сторонніх тіл), укусах отруйних змій і комах, отруєннях газами і сипучими хімічними речовинами, грибами.

Рекомендована література:

1. Дзяк Г.В., Василенко А.М., Перцева Т.О. та ін. Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб: Підручник. – Дніпропетровськ: Пороги, 2002. – 439 с.
2. Невідкладна медична допомога: навчальний посібник//за ред.. Ф.С.Глумчера, В.Ф.Москаленка.- К.: «Медицина», 2006. – 632 с.
3. Невідкладні стани. Навч. посібник / За ред. П.Г. Кондратенка. – Донецьк: Новий світ, 2001. – 490 с.
4. Основи інтенсивної терапії / Під ред. Л.В. Усенко – Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. – 246 с.

ТЕМА 3. Рани та ранова інфекція. Опіки та відмороження (1 год.).

Практичне заняття (1 год.):

1. Загальні дані про рани. Особливості і класифікація ран. Тактика хірурга.
2. Первинна хірургічна обробка рани. Рання, відтермінована, пізня хірургічна обробка рани. Загоєння рани: первинне, вторинне. Ускладнення.
3. Збудники гнійних інфекцій, клінічне значення окремих груп мікроорганізмів, госпітальна інфекція та її профілактика.

4. Етіопатогенез раневої інфекції і фактори, які впливають на її розвиток. Фази раневого процесу.
 5. Хірургічні, фармакологічні і фізичні методи профілактики та лікування раневої інфекції.
 6. Гнійні запалення шкіри і підшкірної клітковини: фурункул, фурункульоз, бешпах, еризипелоїд, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона.
 7. Бактерійні інфекції глибоких шарів тканин і клітковинних просторів шиї: фасції, міонекроз, флегмони (аксілярна, субпекторальна).
 8. Глибокі субфасціальні і міжм'язеві флегмони кінцівок.
 9. Флегмони заочеревинного простору і тазу. Гнійні захворювання кисті і стопи (панариції, флегмони).
 10. Гнійні процеси в грудній залозі. Лактаційний мастит. Принципи лікування початкових і гнійних форм лактаційного маститу.
 11. Епідеміологія і класифікація сепсису. Патогенез сепсису.
 12. Лікування сепсису: хірургічні аспекти, антибактерійна терапія, імунокорекція, обґрунтування різних напрямків інтенсивної терапії.
- Рекомендована література:**
1. Міхньов А.М., Криворучко І.А., Яровий В.В. Хірургія. - Київ: Видавництво "Медицина", 2017. - 480 с.
 2. Педаченко Є.Г., Григоренко Т.М. Рани та ранові інфекції: Підручник. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2018. - 320 с.
 3. Ніконенко О.С., Лісовий В.М., Коваленко Ю.М. Хірургічні хвороби: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Здоров'я, 2016. - 640 с.
 4. Ромоданов П.О., Іванов О.В. Опіки: діагностика та лікування. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2019. - 270 с.
 5. Скрипник О.В., Мазурок В.В. Опіки та відмороження: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2015. - 224 с.
 6. Шаповал В.І., Довгань М.І. Основи хірургії: Підручник для студентів медичних факультетів. - Вінниця: Нова книга, 2018. - 752 с.
 7. Таран В.І., Іванова О.І. Рани та опіки: методи лікування та профілактики ускладнень. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2017. - 352 с.
 8. Шевченко О.М., Ковальчук В.М. Актуальні питання лікування ран та опіків: Збірник наукових праць. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2020. - 400 с.
 9. Гончаренко Г.Г., Лисенко А.А. Хірургія невідкладних станів: Навчальний посібник. - Київ: Здоров'я, 2015. - 336 с.
 10. Мартиненко П.І., Смирнов В.М. Травматологія та ортопедія: Підручник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2016. - 496 с.

ТЕМА 4. Амбулаторна хірургія. Невідкладна травматологія та ортопедія (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Організація амбулаторної хірургічної допомоги. Правові нормативи діяльності хірурга в поліклініці. Диспансерний огляд за хворими. Експертиза тимчасової непрацездатності хірургічних хворих, ЛКК та МСЕК.

Рекомендована література:

1. Гузійчук І.М. Помилки, ускладнення та небезпеки в амбулаторній травматології. - Івано-Франківськ: Фірма "ЛПК". - 1996. - 131 с.
2. Березовський О.І. Імобілізація, компресія і дістракція у практичній травматології та ортопедії. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 240 с.
3. Складенко Є.Т. Травматологія і ортопедія: підручник. - К.: «Здоров'я», 2005. - 384 с.

ТЕМА 5. Основи теоретичної і клінічної онкології. Малоінвазивна хірургія (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасна уява про виникнення злоякісного пухлинного росту. Канцерогенез. Клінічні стадії та морфологія раку. Основні принципи діагностики

онкологічних захворювань і особливості обстеження онкологічних хворих.

Організація онкологічної допомоги населенню.

2. Основні принципи лікування онкологічних хворих: комбінованого і комплексного, хірургічного, променевого; хіміотерапія, гормонотерапія, імунотерапія. Реабілітація і диспансеризація онкологічних хворих.

3. Кісти, пухлини ший та грудної клітки. Пухлини органів черевної порожнини. Пухлини статеві та сечовивідної систем. Пухлини шкіри, м'яких тканин, кісток. Гемобластози.

Рекомендована література:

1. Oncology-Онкологія. Підручник / І. Б. Щепотін, В. Є. Чепук, Л. В. Гривкова та ін.; за ред. проф. І. Б. Щепотіна, Р. Т. Еванса. – К.: Медицина, 2008. – 216 с.

2. Онкологія: Підручник. 3 видання, перероб. і доп. За ред. проф. Б.Т. Білинський К.: Здоров'я, 2004. – 528 с.

3. Щепотін І. Б., Ганул В. Л., Кліменко І. О. та ін. Онкологія. – К.: Книга плюс, 2006. – 496 с. Галайчук І.Й. Клінічна онкологія. – Тернопіль, 2003. – 343 с.

4. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. - Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966- 8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С.

Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.

5. Хірургія: підручник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації / за ред. П.Г. Кондратенка; В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін.. - К.: Медицина, 2009. - 967 с.

ТЕМА 6. Гострий апендицит. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика.

Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт. Техніка операційних втручань при гострому апендициті. Післяопераційні ускладнення апендектомії. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка.

2. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт.

3. Техніка операційних втручань при гострому апендициті.

Післяопераційні ускладнення апендектомії.

4. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.

5. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт.

6. Техніка операційних втручань при гострому апендициті.

7. Післяопераційні ускладнення апендектомії.

8. Гострий холецистит: класифікація, клініка і діагностика, ускладнення, техніка операційних втручань, післяопераційні ускладнення.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.

2. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г.Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.

3. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

4. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
5. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
6. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 7. Гострий панкреатит. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту. Класифікація. Діагностика. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: діагностика, тактика лікування. Техніка операційних втручань (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту.
2. Класифікація, діагностика гострого панкреатиту.
3. Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с. 15.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 8. Гостра кишкова непрохідність. Защемлена грижа. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Поняття, класифікація гострої кишкової непрохідності.
2. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. акладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.

3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.
10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Сасенка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.

ТЕМА 9. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєдіяльності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування. Злукова хвороба. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, ознаки життєздатності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Післяопераційне лікування.
2. Защемлена грижа. Види защемлення, клініка, діагностика. Особливості хірургічного лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.

10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.

11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 10. Перфоративна виразка. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення. Техніка операційних втручань. Післяопераційні ускладнення (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Сучасні погляди на етіопатогенез і консервативні методи лікування

2. Класифікація, клініка і діагностика перфоративної виразки. Особливості перебігу. Ускладнення.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.

3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія.

Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.

4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.

5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильев та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.

6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.

7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенка. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.

9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.

11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

ТЕМА 11. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис. Клініка і діагностика перитоніту. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренування (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Клініка і діагностика перитоніту.

2. Абдомінальний сепсис.

3. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису.

4. Абсцеси черевної порожнини та способи їх дренування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
 3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
 4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
 5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
 6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
 7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
 8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
 9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. - 628 с.
 10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
 11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.
- ТЕМА 12.** Контроль змістового модуля (1 год.).

Змістовий модуль 2

«Невідкладна хірургія. Гострі шлунково-кишкові кровотечі. Військово-польова хірургія. Травми та ушкодження органів черевної порожнини. Гострі захворювання легень, плеври та середостіння. Травми органів грудної клітки. Гострі хірургічні захворювання судин. Ушкодження кровоносних судин»

(26 год.)

ТЕМА 13. Класифікація гострих шлунково-кишкових кровотеч. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх і нижніх відділів шлунково-кишкового тракту. Консервативне лікування. Ендоскопічні та ендовазальні методи зупинки кровотеч. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду. (4 год.).

Лекція (2 год.): Гострі шлунково-кишкові кровотечі. Причини виникнення, класифікація, ступінь крововтрати, діагностика, лікування.

Контрольні запитання та завдання:

1. Визначення шлунково-кишкові кровотечі.
2. Причини виникнення шлунково-кишкових кровотеч.
3. Класифікація шлунково-кишкових кровотеч.
4. Діагностика шлунково-кишкових кровотеч.
5. Визначення ступені крововтрати.
6. Лікування шлунково-кишкових кровотеч.

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація. Клініка. Діагностика. Ступінь крововтрати.
2. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування кровотеч із верхніх та нижніх відділів шлунково-кишкового тракту.
3. Хірургічна тактика при шлунково-кишкових кровотечах.
4. Техніка операційних втручань. Ведення післяопераційного періоду.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 - 503 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін.; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захарапа, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захарапа, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.
10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.

ТЕМА 14. Основи військово-польової хірургії. Особливості хірургічної допомоги в умовах бойових дій. Лікування бойових ран та травм. Організація медичної евакуації поранених. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Діагностика та первинна хірургічна обробка бойових ран.
2. Тактика та методи хірургічної допомоги в польових умовах.
3. Лікування специфічних видів бойових травм.
4. Організація медичної евакуації.
5. Профілактика та лікування інфекцій в умовах бойових дій.
6. Психологічна допомога пораненим.

Рекомендована література:

1. Галушко О.А., Фомічов В.В., Черненко А.С. Основи військово-польової хірургії: Підручник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2019. - 472 с.
2. Шаповалов В.М., Біляшівський І.Й., Дубовик О.М. Хірургія невідкладних станів: Підручник. - Київ: Здоров'я, 2016. - 560 с.
3. Нікітін О.А., Куценко Т.П. Хірургічна допомога в умовах бойових дій: Навчальний посібник. - Харків: ХНМУ, 2018. - 320 с.
4. Мартинюк В.М., Соколовський О.М. Медична евакуація поранених: Організаційні та методичні аспекти. - Вінниця: Нова книга, 2020. - 288 с.
5. Гончаренко В.М., Шевченко О.М. Військова хірургія: Практичні рекомендації. - Одеса: ОНМУ, 2017. - 400 с.
6. Іванов О.В., Коваленко Ю.М. Тактична медицина: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Медицина, 2015. - 384 с.
7. Романов О.П., Сидоренко В.В. Лікування бойових травм: Посібник для лікарів. - Київ: Книга плюс, 2019. - 256 с.
8. Мельник П.І., Дубчак В.В. Оперативна хірургія в умовах бойових дій: Методичний посібник. - Львів: Видавництво ЛНМУ, 2018. - 344 с.

9. Таран В.Л., Іванова О.І. Основи військової медицини: Навчальний посібник. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2017. - 224 с.

10. Сергієнко А.В., Нікіфорова О.М. Реабілітація після бойових травм: Методичні рекомендації. - Київ: Наукова думка, 2020. - 240 с.

ТЕМА 15. Ушкодження шлунково - кишкового тракту сторонніми тілами. Поранення стінки живота. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки. Травма порожнистих органів. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно - рухового апарату. Тактика хірурга та види оперативних втручань. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами.
2. Травма паренхіматозних органів: печінки селезінки, причини виникнення, діагностика, тактика лікування.
3. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату.
4. Тактика хірурга та види оперативних втручань

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лисенко Р.Б. Невідкладна хірургія: Актуальні питання діагностики і лікувальної тактики: [навчальний посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / Р.Б. Лисенко, В.Д. Шейко; МОЗ, УМСА. - Полтава: [Б.в.], 2008. - 187 с.
3. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
4. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захарапа, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
9. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захарапа, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. - 628 с.
10. Хірургія: підручник для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін; за ред. Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. - К.: Медицина, 2010. - 712 с.
11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Сасенка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.

ТЕМА 16. Абсцес і гангрена легень. Спонтанний пневмоторакс. Легенева кровотеча. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс (1 год.).

Практичне заняття (1 год.):

1. Абсцес і гангрена легень: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи.
2. Види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах, реабілітація.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

2. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.
9. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Сасенка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.

ТЕМА 17. Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика диференційна діагностика, консервативні методи лікування. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Медіастиніт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах.
2. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи, види операцій.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Сасенка, Г.В. Книшова. - 2-е вид. Т.2: Хірургія живота. Проктологія. Хірургія молочної залози. Пластична хірургія. Хірургічні аспекти інфекційних і паразитарних хвороб. Клінічна фармакологія в хірургії - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002 -503 с.
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.
9. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Сасенка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.

ТЕМА 18. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емфізема середостіння. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень. Поранення серця. Методика зашивання ран серця. (4 год.).

Лекція (2 год.): Гемопневмоторакс. Класифікація, діагностика, лікування.

Контрольні запитання та завдання:

1. Причини виникнення гемоторакса (гемопневмоторакса).
2. Класифікація гемоторакса (гемопневмоторакса).
3. Діагностика гемоторакса.
4. Визначення ступені крововтрати при гемотораксі.
5. Лікування гемоторакса (гемопневмоторакса).

Практичне заняття (2 год.):

1. Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок.
2. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емфізема середостіння.
3. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень.
4. Емфізема середостіння. Причини виникнення, класифікація, діагностика, лікування.
5. Поранення серця. Класифікація, діагностика, показання до оперативного лікування.
6. Методика зашивання ран серця.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Макаров А.В., Гетьман В.Г., Десятерик В.І. Міхно С.П., Мірошніченко В.М. Торакальна травма: учбовий посібник. - Кривий Ріг: СП «Міра», 2005. - 234 с.
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія / За ред. П.Г. Кондратенка. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
7. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. - 628 с.

ТЕМА 19. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики. Сторонні тіла, травми та опіки стравоходу. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Травматичне ушкодження діафрагми. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування.
2. Поєднана травма грудної клітки і живота. Етіологія, патогенез, класифікація, надання невідкладної допомоги.
3. Особливості діагностики і хірургічної тактики.
4. Показання до оперативного лікування. Види оперативних втручань.
5. Введення післяопераційного періоду.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
3. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
4. Хірургія / За ред. П.Г. Кондратенка. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
5. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. - 628 с.

11. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

6. Мішалов В.Г. Лекції з госпітальної хірургії. К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – Т. 3. – 494 с.

7. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. – 487 с.

8. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.

ТЕМА 20. Гострі хірургічні захворювання судин. Гострі тромботичні і запальні захворювання системи нижньої порожнистої вени (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Гострі тромбози судин, причини виникнення, класифікація, діагностика.
2. Гострі тромботичні запалення поверхневих та глибоких вен нижніх кінцівок і тазу – системи нижньої порожнистої вени. Етіологія, патогенез, класифікація, особливості діагностики, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Ліпневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.

2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. – Донецьк, 2001. – 477 с.

3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 286 с.

4. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006. – 36 с.

5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. – Харків: Факт, 2006. – 799 с.

6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. – 487 с.

7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.

ТЕМА 21. Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Гострий тромбоз системи верхньої порожнистої вени. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Тромбофлебіти, причини виникнення, клінічні прояви, діагностика, класифікація, тактика лікування.
2. Тромбози глибоких вен нижніх кінцівок та тазу. Етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, класифікація, тактика лікування.
3. Причини виникнення емболії артерій. Особливості патогенезу гострої ішемії, діагностика, класифікація, тактика лікування.
4. Особливості проведення консервативного та покази до хірургічного лікування.

Рекомендована література:

1. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Ліпневська – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.

2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. – Донецьк, 2001. – 477 с.

3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 286 с.

4. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006. – 36 с.

5. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
6. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
8. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.

ТЕМА 22. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційована діагностика, консервативні методи лікування. Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій, ускладнення та профілактика тромбоемболічних ускладнень. (2 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Тромбоемболія легеневої артерії. Етіологія. Патогенез, класифікація, клініка, діагностика.
2. Диференційована діагностика, консервативні методи лікування.
3. Показання і протипоказання до хірургічного лікування тромбоемболії легеневої артерії та його методи, види операцій.

Рекомендована література:

1. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування: Український національний консенсус / Відповідальний за випуск В.Ю. Ліпневська - К.: ЗАТ «Віпол», 2006. - 72 с.
2. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
3. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.- 36 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.

ТЕМА 23. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин. (2 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Ушкодження кровоносних судин, причини виникнення, класифікація, діагностика, надання невідкладної медичної допомоги.
2. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин.
3. Перев'язка, катетеризація та відновлення прохідності судин: види судинних швів, трансплантація і протезування судин, шунтування судин.

Рекомендована література:

1. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 286 с.
2. Український Консенсус з ультразвукового дуплексного сканування вен при хронічній венозній недостатності Київ: ПП «ВМБ», 2006.- 36 с.
3. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
4. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
5. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.

ТЕМА 24. Контроль змістового модуля 1 (1 год.)

«Планова хірургія. Хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки. Хірургічні захворювання жовчних шляхів та печінки. Хірургічні захворювання підшлункової залози. Грижі живота. Проктологія»

(26 год.)

Тема 25. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Ранні та пізні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомози, пост резекційні та постваготомні синдроми. Сучасні малоінвазивні методи лікування. (3 год.).

Практичне заняття (3 год.):

1. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки. Сучасні погляди на етіопатогенез.
2. Класифікація і діагностика виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки. Консервативні методи лікування.
3. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Сучасні малоінвазивні методи лікування.
4. Ранні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомозити. Діагностика, лікування.
5. Пізні ускладнення операцій на шлунку: пострезекційні та постваготомні синдроми. Особливості діагностики, тактика лікування.
6. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. – Донецьк, 2001. – 477 с.
3. Невідкладна хірургія: Керівництво для лікарів / М.М. Багіров, А.Д. Беденюк, І.К. Венгер та ін; За ред. Л. Я. Ковальчука. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 286 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. – Харків: Факт, 2006. – 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. – 487 с.
6. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
7. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
8. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
9. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенка. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

Тема 26. Жовчокам'яна хвороба та її ускладнення. Етіологія, патогенез, методи діагностики, місце ендоскопічних методів у комплексі передопераційної діагностики і лікування (4 год.).

Лекція (2 год.):

Контрольні запитання та завдання:

1. Етіологія і патогенез жовчокам'яної хвороби.
2. Причини виникнення ускладнень жовчокам'яної хвороби.
3. Класифікація жовчокам'яної хвороби.
4. Діагностика жовчокам'яної хвороби.
5. Застосування ендоскопічних методів у проведенні передопераційної діагностики і лікування.
6. Лікування жовчокам'яної хвороби та її ускладнень.

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія і патогенез жовчокам'яної хвороби.
2. Класифікація і діагностика жовчокам'яної хвороби.

3. Лікування жовчокам'яної хвороби та її ускладнень.
4. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційної діагностики і лікування.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с. 2. Гришин И.Н. Повреждения желчевыводящих путей. – Минск, 2002. – 143 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
4. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
5. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
6. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
7. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

Тема 27. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці. Ускладнення під час та після операцій на жовчних шляхах. Діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці: показання до холедохотомії, техніка її виконання та завершення; показання та техніка операцій на великому дуоденальному соску.
2. Ускладнення під час операцій на жовчних шляхах і після операції (ранні та пізні).

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
4. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
5. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
6. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
7. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

Тема 28. Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів. Кісти та абсцеси печінки. цироз печінки та портальна гіпертензія. Сучасні малоінвазивні методи лікування (4 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Постхолецистектомічний синдром, причини виникнення, класифікація, діагностика, тактика лікування.

2. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах: діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій, в найближчому і віддаленому післяопераційному періодах.
3. Методи відновлення прохідності жовчних шляхів (на дренажах, біліодигестивні анастомози); операції при патології дистального відділу холедоха.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
4. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
5. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
6. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
7. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

Тема 29. Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти). Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень. Види та способи оперативних втручань. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Сучасні погляди на етіопатогенез хронічного панкреатиту.
2. Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень.
3. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти), етіологія, патогенез.
4. Класифікація, діагностика кіст підшлункової залози.
5. Консервативне і хірургічне лікування хронічного панкреатиту та його ускладнень.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.
2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Павловський М.П., Чуклін С.М., Переяслов А.А. Псевдокісти підшлункової залози. – Львів: Б.в., 1997. – 150 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
7. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. – 628 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. – Київ, «Медицина», 2009. – 967 с.

Тема 30. Інсулінома і ульцерозна аденома підшлункової залози. Сучасні малоінвазивні методи лікування (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.
2. Класифікація інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.
3. Діагностика інсуліноми і ульцерозної аденоми підшлункової залози.

Рекомендована література:

1. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. – К.: Б. в., 2005 – 242 с.

2. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
3. Павловський М.П., Чуклін С.М., Переяслов А.А. Псевдокісти підшлункової залози. - Львів: Б.В., 1997. - 150 с.
4. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Василюв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
5. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
6. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
7. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА «ДніпроVAL», 2007. - 628 с.
8. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.

Тема 31. Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколо пупкових, білої лінії живота. Особливості лікування післяопераційних гриж. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез гриж черевних гриж.
2. Класифікація черевних гриж.
3. Діагностика черевних гриж.
4. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколорупкових, білої лінії живота.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Лотоцький М., Павловський М. Ковзкі пахвинні грижі. Л.: Б.В. 2003 - 222 с.
3. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Василюв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
4. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
5. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
6. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.

Тема 32. Грижі діафрагми. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревинні, позаочеревинні, внутрішньочеревні). Сучасні малоінвазивні методи лікування (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Грижі діафрагми: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина.
2. Тактика лікування діафрагмальних гриж.
3. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколорупкових, білої лінії живота.
4. Особливості лікування післяопераційних гриж.
5. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Рекомендована література:

1. Шаповал В.І., Довгань М.Л. Основи хірургії: Підручник для студентів медичних факультетів. - Вінниця: Нова книга, 2018. - 752 с. Ніконенко О.С., Лісовий В.М., Коваленко Ю.М. Хірургічні хвороби: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Здоров'я, 2016. - 640 с.
2. Григоренко Т.М., Педаченко Є.Г. Хірургія: Підручник. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2017. - 480 с.

3. Іванов О.В., Ромоданов П.О. Сучасні методи діагностики та лікування гриж. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2019. - 320 с.
4. Таран В.Л., Іванова О.І. Лапароскопічна хірургія: підручник. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2017. - 352 с.
5. Мартиненко П.І., Смирнов В.М. Травматологія та ортопедія: Підручник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2016. - 496 с.
6. Гончаренко Г.Г., Лисенко А.А. Хірургія невідкладних станів: Навчальний посібник. - Київ: Здоров'я, 2015. - 336 с.
7. Скрипник О.В., Мазурок В.В. Малоінвазивні методи в хірургії: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2018. - 224 с.
8. Ковальчук В.М., Шевченко О.М. Лапароскопічні операції при грижах: Збірник наукових праць. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2020. - 400 с.
9. Міхньов А.М., Яровий В.В. Хірургія: Сучасні підходи та методи лікування. - Київ: Видавництво "Медицина", 2021. - 420 с.

Тема 33. Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці. Геморой, консервативне і операційне лікування (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Хронічний парапроктит, нориці прямої кишки: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.
2. Геморой, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, консервативне і операційне лікування.
3. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
3. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
4. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
5. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
6. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.

Тема 34. Тріщини заднього проходу. Епітеліальні куприкові ходи. Випадіння та стриктури прямої кишки (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Тріщини заднього проходу: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.
2. Епітеліальні куприкові ходи: етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
3. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
4. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
5. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.

6. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.

Тема 35. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, причини, класифікація, діагностика, клінічна картина, лікування.
2. Сторонні тіла прямої кишки. Сучасні малоінвазивні методи лікування.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
3. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
4. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2006. - 443 с.
5. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенко. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
6. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.

Тема 36. Контроль змістового модуля 3 (1 год.).

Змістовий модуль 4

«Планова хірургія. Трансплантологія. Хірургічні захворювання органів грудної клітки. Хірургічні захворювання вен та лімфатичних судин. Хірургічні захворювання артерій. Хірургічні захворювання ендокринних органів.»

(24 год.)

Тема 37. Організація трансплантологічної допомоги населенню. Трансплантаційна імунологія. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові і релігійні аспекти донорства органів. (4 год.).

Лекція (2 год.): Організація трансплантологічної допомоги населенню.

Контрольні запитання та завдання:

1. Основні етапи розвитку трансплантації органів.
2. Організація служби гемодіалізу і трансплантації органів в Україні
3. Створення штучних органів.
4. Законодавчі та нормативні акти з трансплантації органів та інших анатомічних тканин людини.
5. Трансплантаційна імунологія.

Практичне заняття (2 год.):

1. Організація трансплантологічної допомоги населенню.
2. Основні етапи розвитку трансплантації органів і створення штучних органів.
3. Організація служби гемодіалізу і трансплантації органів в Україні.
4. Законодавчі та нормативні акти з трансплантації органів та інших анатомічних тканин людини.
5. Трансплантаційна імунологія: головний комплекс гістосумісності, його роль при трансплантації різних органів, клінічні аспекти типування тканин; імунобіологія відторгнення трансплантату (трансплантаційні антигени, розпізнавання антигенів, клітинні механізми відторгнення, роль цитокінів та їх рецепторів, види відторгнення); імуносупресія при трансплантації; імунологічний моніторинг.

6. Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально-правові та релігійні аспекти донорства органів.
7. Визначення поняття смерті, підтримка гомеостазу після смерті мозку; живі донори при трансплантації органів, хірургічна техніка вилучення донорських органів, їх консервація і підготовка до трансплантації.
8. Трансплантація однієї або двох легень.
9. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин.
10. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів.

Рекомендована література:

1. Шалімов О.О., Мішалов В.Г. Трансплантологія: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2018. - 320 с.
2. Кушнір Ю.С., Слабкий Г.О. Організація трансплантологічної допомоги: Методичні рекомендації. - Київ: Здоров'я, 2019. - 180 с.
3. Покровський В.І., Слободяник Н.М. Трансплантаційна імунологія: Підручник. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2017. - 288 с.
4. Грабар О.В., Кравченко О.О. Донорське забезпечення трансплантації: Соціально-правові аспекти. - Київ: Наукова думка, 2020. - 256 с.
5. Бойко О.О., Нечипоренко Д.М. Етика та релігійні аспекти донорства органів. - Київ: Центр навчальної літератури, 2016. - 210 с.
6. Луговий В.М., Романенко О.В. Соціально-правові аспекти донорства: Навчальний посібник. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2018. - 190 с.
7. Ковальчук Л.В., Селезньова І.І. Трансплантологія та імунологія: Підручник. - Вінниця: Нова книга, 2017. - 340 с.
8. Семенов С.О., Гончаренко І.М. Етичні питання в трансплантології: Науково-практичний збірник. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2019. - 280 с.
9. Рибачук В.М., Іванов І.І. Донорство органів: Релігійні та етичні аспекти. - Київ: Здоров'я, 2015. - 230 с.
10. Шульга М.І., Корнієнко В.А. Основи трансплантології: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Видавництво "Медицина", 2016. - 400 с.

Тема 38. Трансплантація нирки. Трансплантація однієї або двох легень (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Трансплантація нирки: показання та протипоказання до трансплантації нирки, підбір та підготовка хворого.
2. Гемодіаліз у підготовці хворих до трансплантації нирки, анестезіологічне забезпечення, хірургічні принципи операції трансплантації нирки від живого донора та від трупного донора.
3. Хірургічні ускладнення цих операцій; сучасна імуносупресія при трансплантації нирки.
4. Ведення хворих із трансплантованою ниркою у пізньому післяопераційному періоді.

Рекомендована література:

1. Шевченко О.О., Шаповалова О.Л. Трансплантація органів: підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Здоров'я, 2017. - 432 с.
2. Міхньов А.М., Головченко Ю.І. Основи трансплантології: Навчальний посібник. - Київ: Медицина, 2018. - 320 с.
3. Педько Ф.М., Бобров В.А. Трансплантація нирки: сучасні підходи та методики. - Київ: Центр навчальної літератури, 2016. - 288 с.
4. Сергієнко О.В., Коваленко Ю.М. Трансплантація органів: правові та медичні аспекти. - Харків: Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. - 256 с.
5. Никитюк М.О., Костянтинов О.І. Трансплантація легень: клінічні рекомендації. - Київ: Книга плюс, 2020. - 312 с.
6. Гончаренко Г.Г., Лисенко А.А. Хірургічні аспекти трансплантації органів: Навчальний посібник. - Київ: Видавництво НМУ ім. О.О. Богомольця, 2018. - 352 с.
7. Терещенко Л.О., Мартиненко П.І. Основи трансплантології: трансплантація нирок та легень. - Київ: Видавництво Медицина, 2021. - 296 с.

8. Ромоданов П.О., Іванов О.В. Трансплантація нирки: сучасні методики та підходи. – Київ: Видавництво Медицина, 2019. – 240 с.
9. Скрипник О.В., Мазурок В.В. Трансплантація органів: діагностика та лікування. – Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 284 с.
10. Таран В.Л., Іванова О.І. Трансплантація легень: клінічні випадки та рекомендації. – Харків: Видавництво ХНМУ, 2020. – 312 с.

Тема 39. Трансплантація печінки. Пересадка підшлункової залози, трансплантація острівцевих клітин. Трансплантація серця. Показання та протипоказання, передопераційна підготовка реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантацій, післяопераційні ускладнення. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Ортотопічна трансплантація печінки: показання та протипоказання.
2. Передопераційна підготовка пацієнтів і реципієнтів.
3. Хірургічна техніка трансплантації.
4. Післяопераційні ускладнення.
5. Трансплантація серця: показання та протипоказання до трансплантації серця.
6. Відбір та підготовка потенційних реципієнтів, ортотопічна та ектопічна трансплантація серця.
7. Лікування пацієнта на госпітальному і постгоспітальному етапах.
8. Імуносупресивна терапія після трансплантації серця.

Рекомендована література:

1. Ніконенко О.С., Радченко В.Г., Бондаренко Г.М. Трансплантація органів: теоретичні основи та клінічна практика. - Київ: Видавництво "Медицина", 2018. - 512 с.
2. Шевченко О.В., Іванов А.В., Лисенко О.О. Трансплантація печінки: Підручник. - Харків: ХНМУ, 2017. - 360 с.
3. Гончарук І.І., Маркович В.В. Трансплантація підшлункової залози та острівцевих клітин: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2019. - 272 с.
4. Педаченко Є.Г., Смирнов В.Л. Трансплантація серця: сучасні підходи та методики. - Київ: Здоров'я, 2020. - 384 с.
5. Коваленко Ю.М., Шаповал В.І. Трансплантація органів та тканин: Підручник для студентів медичних вузів. - Вінниця: Нова книга, 2016. - 480 с.
6. Скрипник О.В., Мазурок В.В. Передопераційна підготовка та післяопераційні ускладнення при трансплантації органів. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2018. - 320 с.
7. Таран В.Л., Іванова О.І. Хірургічна техніка трансплантації печінки та підшлункової залози. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2019. - 400 с.
8. Ромоданов П.О., Іванов О.В. Актуальні питання трансплантології: збірник наукових праць. - Київ: Одеський національний медичний університет, 2021. - 440 с.
9. Мартиненко П.І., Смирнов В.М. Основи трансплантології: Підручник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2017. - 496 с.
10. Шевченко О.М., Ковальчук В.М. Трансплантація острівцевих клітин: методи, техніки та результати. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2020. - 300 с.

Тема 40. Бронхоектатична хвороба. Кісти і полікістоз легень. Бронхіальні нориці. Доброякісні пухлини середостіння (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.
2. Кісти і полікістоз легень. Етіологія, патогенез, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.
3. Бронхіальні нориці. Причини виникнення, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.

Рекомендована література:

1. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 535 с.
2. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. – Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966- 8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.
3. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г.Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.
4. Секела М.В. Практична торакальна хірургія: монографія. – Львів: «Логос», 2003. – 315 с.
5. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
6. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

Тема 41. Міастенія як хірургічна проблема. Езофагіти. Дивертикули стравоходу. Кардіоспазм. Ахалазія кардії. Етіологія, патогенез класифікація, клініка, діагностика. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Ускладнення та їх профілактика. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Міастенія: етіологія, патогенез, діагностика, тактика лікування.
2. Езофагіти: етіологія, патогенез, діагностика, тактика лікування.
3. Кардіоспазм (ахалазія кардії). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.
4. Консервативні методи лікування ахалазії кардії.
5. Показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи.

Рекомендована література:

1. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров , А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г. В. Книшова. – 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 535 с.
2. Хірургія : [в 3-х т.]: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації]. – Дніпропетровськ: Дніпро-VAL. - 2007. - ISBN 978-966- 8704-12-3 Т. II / за ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського ; К.М. Амосова, Яків Соломонович Березницький, Анатолій Олексійович Бурка та ін.. - 2007. - 627 с.
3. Лекції з госпітальної хірургії: Навч. Посібник у 3 томах / За ред. проф. В.Г.Мішалова. – 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2008. – том. 1. – 287 с.
4. Секела М.В. Практична торакальна хірургія: монографія. – Львів: «Логос», 2003. – 315 с.
5. Хірургія. Том 2 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007. – 628 с.
6. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. – 590 с.

Тема 42. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок. Артеріально - венозні дисплазії. Посттромбофлебітичний синдром. Лімфедема (слоновість), фібредема. Лімфангоїт, лімфаденіт. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування вен та лімфатичних судин та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.

2. Артеріо-венозні дисплазії: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, клінічна картина, тактика лікування.
3. Причини виникнення лімфедеми.
4. Клінічна картина, діагностика, тактика лікування.
5. Причини виникнення фіброедеми.
6. Клінічна картина, діагностика, тактика лікування фіброедеми.
7. Причини виникнення лімфангоїту.
8. Клінічна картина, діагностика і лікування лімфангоїту.
9. Причини виникнення лімфаденіту.
10. Клінічна картина, діагностика і лікування лімфаденіту.
11. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика хронічних захворювань вен.
12. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика хронічних захворювань лімфатичних судин.

Рекомендована література:

1. Бойко В.В., Головка С.А. Хірургічні захворювання вен: навчальний посібник. - Київ: Здоров'я, 2015. - 320 с.
2. Козинец Г.П., Сергієнко В.І. Венозні захворювання нижніх кінцівок: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Медицина, 2016. - 384 с.
3. Ситник В.І., Лисенко О.М. Варикозна хвороба: сучасні методи діагностики та лікування. - Вінниця: Нова книга, 2018. - 288 с.
4. Ковальчук В.М., Шевченко О.М. Артеріально-венозні дисплазії: клініка, діагностика та лікування. - Київ: Книга плюс, 2017. - 256 с.
5. Мартиненко П.І., Смирнов В.М. Посттромбофлебітичний синдром: патогенез, діагностика, лікування. - Київ: Медицина, 2015. - 224 с.
6. Соколов В.Л., Гончаренко Г.Г. Лімфедема: етіологія, патогенез, діагностика та лікування. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2018. - 240 с.
7. Шаповал В.І., Таран В.Л. Лімфангоїт та лімфаденіт: сучасні підходи до діагностики та лікування. - Київ: Здоров'я, 2016. - 192 с.
8. Іванов О.В., Ромоданов П.О. Консервативні методи лікування венозних захворювань: посібник для лікарів. - Київ: Центр навчальної літератури, 2019. - 216 с.
9. Нікітюк О.І., Ковальчук В.М. Хірургічні методи лікування вен та лімфатичних судин: показання та протипоказання. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2020. - 320 с.
10. Міхньов А.М., Яровий В.В. Ускладнення після операцій на венах: профілактика та лікування. - Київ: Видавництво "Медицина", 2017. - 272 с.

Тема 43. Облітеруючий ендартеїт. Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера). Облітеруючий атеросклероз. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок. (2 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика облітеруючого ендартеріїту, облітеруючого тромбангіїту нижніх кінцівок.
2. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування облітеруючого ендартеріїту, облітеруючого тромбангіїту нижніх кінцівок.
3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика облітеруючого атеросклерозу артерій нижніх кінцівок.
4. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування облітеруючого атеросклерозу артерій.
5. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика діабетичних ангіопатій нижніх кінцівок.

6. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування діабетичних ангіопатій нижніх кінцівок.

Рекомендована література:

1. Лігоненко М.І., Гур'єв С.О. Облітеруючі захворювання судин нижніх кінцівок: Посібник для лікарів. - Київ: Здоров'я, 2017. - 240 с.
2. Сахно С.С., Ніколаєнко І.І. Сучасні методи діагностики та лікування діабетичних ангіопатій. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2018. - 192 с.
3. Чекман І.С., Ярош О.А. Облітеруючий тромбангіїт (хвороба Бюргера): Патогенез, діагностика, лікування. - Львів: Видавництво ЛНМУ, 2016. - 168 с.
4. Гуменюк А.В., Ковальов В.П. Атеросклероз та його ускладнення: Навчальний посібник. - Вінниця: Нова книга, 2015. - 256 с.
5. Бондаренко Ю.М., Скрипник В.В. Діабетичні ангіопатії: сучасні підходи до лікування. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2019. - 200 с.
6. Зубкова Л.В., Сіренко Ю.В. Облітеруючий ендартеїт: клінічні рекомендації. - Дніпро: Вид-во ДДМУ, 2018. - 176 с.
7. Мартинюк В.І., Ткачук В.Л. Діабетичні ангіопатії нижніх кінцівок: Діагностика та лікування. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2020. - 184 с.
8. Бойко М.В., Шаповал О.В. Облітеруючі захворювання артерій: сучасні методи лікування. - Київ: Видавництво "Медицина", 2019. - 280 с.
9. Кононенко М.П., Шевчук В.О. Судинна хірургія: Навчальний посібник для студентів медичних факультетів. - Київ: Центр навчальної літератури, 2017. - 320 с.
10. Терещенко М.О., Дубова Л.В. Атеросклероз і його вплив на судини: Підручник. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2016. - 216 с.

Тема 44. Артеріовенозні аневризми. Аневризми аорти та магістральних артерій. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи. Види операцій, ускладнення та їх профілактика (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика артеріовенозних аневризм.
2. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування артеріовенозних аневризм, його методи.
3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика аневризми аорти та магістральних артерій.
4. Консервативні методи лікування, показання і протипоказання та методи хірургічного лікування аневризми аорти та магістральних артерій.

Рекомендована література:

1. Міхньов А.М., Криворучко І.А., Яровий В.В. Хірургія. - Київ: Видавництво "Медицина", 2017. - 480 с.
2. Пахомов Ю.Г., Мальцева Л.А., Даниленко Л.Г. Судинна хірургія: Підручник. - Київ: Видавництво "Здоров'я", 2018. - 320 с.
3. Зубаренко О.В., Савчук В.І. Аневризми: діагностика та лікування. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2019. - 270 с.
4. Бережний В.В., Гончарук О.В. Хірургія аневризми: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2016. - 224 с.
5. Шаповал В.І., Довгань М.Л. Основи хірургії: Підручник для студентів медичних факультетів. - Вінниця: Нова книга, 2018. - 752 с.
6. Ромоданов П.О., Іванов О.В. Судинна хірургія: діагностика та лікування. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2020. - 320 с.
7. Лук'яничук В.В., Нестеренко П.П. Аневризми аорти та магістральних артерій: етіологія, патогенез, лікування. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2017. - 352 с.

8. Таран В.Л., Іванова О.І. Судинні захворювання: методи лікування та профілактики. - Одеса: Одеський національний медичний університет, 2019. - 400 с.

9. Шевченко О.М., Ковальчук В.М. Актуальні питання судинної хірургії: Збірник наукових праць. - Київ: Здоров'я, 2020. - 336 с.

10. Гончаренко Г.Г., Лисенко А.А. Хірургія невідкладних станів: Навчальний посібник. - Київ: Здоров'я, 2015. - 336 с.

11. Мартиненко П.І., Смирнов В.М. Травматологія та ортопедія: Підручник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2016. - 496 с.

Тема 45. Тиреотоксикоз. Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози. Хронічні тиреоїдити (Хашимото, Ріделя). Гіперпаратироз. Операції на щитоподібній та паращитоподібних залозах. (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування тиреотоксикозу.

2. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування ендемічного зобу.

3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування вузлового зобу.

4. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування аденоми щитоподібної залози.

5. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування хронічних тиреоїдитів (Хашимото, Ріделя).

6. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування гіперпаратиреозу.

Рекомендована література:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.

2. Клінічна хірургія : В 2-х т./ М.А. Андрейчин, М.М. Багіров, А.Д. Беденюк та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. - 2000. Т.1: Грудна хірургія. Серцево-судинна хірургія. Мікрохірургічні технології. Хірургія ендокринних залоз. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. - 535 с.

3. Хірургія: підручник для студентів вищ. мед. анвч. закладів IV рівня акредитації / за ред. П.Г. Кондратенка; В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін.. - К.: Медицина, 2009. - 967 с.

4. Шпитальна хірургія: Підручник / А.Д. Беденюк, І.С. Вардинець, М.М. Велігоцький та ін.; За ред. Л.Я. Ковальчука, Ю.П. Спіженка, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова, М.Ю. Ничитайла. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.

5. Паньків В. І. Практична тиреоїдологія. - Донецьк: Видавець Заславський О. Ю., 2011. - 224 с.

6. Клінічна ендокринологія: Підручник / В. М. Хворостінка, В. М. Лісовий, Т. А. Моїсеєнко, Л. В. Журавльова; За ред. В.М. Хворостінки. - К.: Медицина, 2009. - 544 с.

Тема 46. Пухлини мозкового та кіркового шарів наднирників. Аддісонова хвороба. Синдром Штейна-Левенталя (2 год.).

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування пухлин мозкового та кіркового шарів наднирників.

2. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування Аддісонової хвороби.

3. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика і тактика лікування синдрому Штейна-Левенталя.

Рекомендована література:

1. Гжех М., Карбовник Г. Надниркові залози: діагностика та лікування захворювань. - Київ: Здоров'я, 2018. - 290 с.
 2. Клименко М.О., Ткаченко О.О. Ендокринологія: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Видавництво "Медицина", 2017. - 560 с.
 3. Боднар П.М., Кривошлик Н.В. Патологія наднирників: діагностика та лікування. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2016. - 312 с.
 4. Соколова Н.Г., Ковальчук В.О. Клінічна ендокринологія. - Львів: ЛНМУ, 2019. - 480 с.
 5. Міщенко О.В., Дронова О.М. Сучасні підходи до діагностики та лікування надниркових пухлин. - Київ: Видавництво "Книга плюс", 2018. - 328 с.
 6. Гнатюк П.І., Вовк О.М. Аддісонова хвороба: клініка, діагностика, лікування. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2017. - 256 с.
 7. Романенко О.М., Васильченко О.А. Синдром Штейна-Левенталя: етіологія, патогенез, лікування. - Київ: Видавництво НМУ, 2020. - 224 с.
 8. Терещенко А.В., Гринчук О.В. Ендокринна хірургія: Підручник. - Вінниця: Нова книга, 2016. - 512 с.
 9. Кравченко О.В., Левченко В.М. Захворювання наднирників: методичні рекомендації. - Одеса: ОНМУ, 2018. - 180 с.
 10. Лисенко А.О., Федоренко Ю.М. Пухлини наднирників: сучасні методи діагностики та лікування. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2019. - 272 с.
- Тема 47.** Контроль змістового модуля (1 год.).
- Тема 48.** Іспит (1 год.).

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Класифікація гострого апендициту (клінічна, морфологічна).
2. Особливості клінічного перебігу атипичних форм гострого апендициту.
3. Диференціальна діагностика гострого апендициту з проривною виразкою шлунка і дванадцятипалої кишки, гострим холециститом, з гінекологічними захворюваннями.
4. Ускладнення гострого апендициту. Діагностика, лікування.
5. Типи апендектомії. Доступи до апендикулярного відростку.
6. Апендикулярний абсцес. Клініка, діагностика, лікування.
7. Апендикулярний інфільтрат. Клініка, діагностика, лікування.
8. Апендикулярний перитоніт. Клініка, діагностика, лікування.
9. Класифікація кишкової непрохідності.
10. Основні клінічні симптоми та діагностика гострої кишкової непрохідності.
11. Клініка та діагностика обтураційної та странгуляційної кишкової непрохідності.
12. Клініка, діагностика і лікування спастичної та паралітичної кишкової непрохідності.
13. Злукова кишкова непрохідність. Класифікація. Діагностика. Лікування.
14. Інвагінація. Види. Діагностика. Лікування.
15. Передопераційна підготовка при гострій кишковій непрохідності.
16. Способи інтубації кишечника при гострій кишковій непрохідності.
17. Післяопераційне ведення хворих з гострою кишковою непрохідністю.
18. Види та клінічні ознаки защемленої грижі.
19. Основні етапи операції при защемленій грижі.
20. Грижа Ріхтера. Характеристика. Діагностика. Лікування.
21. Методи оперативного лікування защемлених гриж.
22. Передопераційна підготовка та введення післяопераційного періоду при защемлених грижах.
23. Етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина гострого панкреатиту.
24. Діагностика гострого панкреатиту.
25. Ускладнення гострого панкреатиту, їх діагностика.
26. Клініко-діагностична програма при гострому панкреатиті.
27. Методи консервативного лікування гострого панкреатиту.
28. Види оперативних втручань при гострому панкреатиті.
29. Етіологія, патогенез, класифікація та клініка гострого холециститу.
30. Діагностика і лікування гострого холециститу.
31. Холецистектомія. Типи і основні етапи операції.
32. Методи інтраопераційної ревізії жовчних шляхів.
33. Ускладнення гострого холециститу, їх діагностика.
34. Холедохолітіаз. Клініка, діагностика, лікування.
35. Холангіт, діагностика, лікування.
36. Типи внутрішнього та зовнішнього дренивання позапечінкових жовчних проток.
37. Рентгенологічні методи обстеження поза печінкових жовчних шляхів.
38. Невідкладна діагностична програма при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
39. Консервативні засоби лікування при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
40. Паліативні операції при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
41. Радикальні операції при гастродуоденальній кровоточивій виразці.
42. Синдром Мелорі-Вейса, клініка, діагностика, тактика лікування.
43. Визначення ступенів анемії хворих при шлунково-кишкових кровотечах.
44. Основні клінічні ознаки, фази клінічного перебігу проривної виразки.
45. Атипові та прикриті перфорації виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. Особливості клінічного перебігу.
46. Діагностична програма при проривній виразці.
47. Паліативні операції при проривній виразці.
48. Радикальні операції при проривній виразці.

49. Консервативне лікування проривної виразки (метод Тейлора).
50. Ускладнення після операцій з приводу проривної виразки шлунка та дванадцятипалої кишки. Клініка, діагностика та лікування.
51. Диференційна діагностика шлунково-кишкових кровотеч. Визначення крововтрати.
52. Кровотечі з варикозно розширених вен стравоходу. Причини, клініка. Застосування зонда Блекмора.
53. Типи резекцій при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.
54. Вибір методу хірургічного лікування виразкової хвороби дванадцятипалої кишки
55. Класифікація хвороб оперованого шлунка за Б.В.Петровським.
56. Причини виникнення та теорії демпінг-синдрому. Діагностика.
57. Клінічні варіанти перебігу демпінг-синдрому. Тактика лікування в залежності від ступеня важкості.
58. Рентгенологічні і клінічні критерії оцінки ступеня тяжкості демпінг-синдрому.
59. Консервативне лікування демпінг-синдрому.
60. Показання до оперативного лікування демпінг-синдрому. Типи операцій.
61. Синдром привідної петлі. Причини, класифікація, клініка, діагностика.
62. Пептична виразка гастроентероанастомозу: причини, ускладнення, діагностика. Типи оперативних втручань.
63. Види ваготомії, характеристика. Показання, протипоказання до їх виконання.
64. Поняття про синдром Золінгера-Еллісона. Діагностика. Оперативне лікування.
65. Синдром привідної петлі. Діагностика. Способи оперативного лікування.
66. Пептична виразка гастроентероанастомозу. Причини, діагностика і лікування.
67. Теорії демпінг-синдрому. Клінічні прояви. Діагностика. Хірургічне, консервативне лікування демпінг-синдрому.
68. Поняття про синдром Золінгера-Еллісона. Хірургічне, консервативне лікування.
69. Радикальні та паліативні методи оперативних втручань при стенозі виходу зі шлунка.
70. Пенетруюча виразка дванадцятипалої кишки. Клініка, діагностика.
71. Органозберігаючі операції при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки.
72. Класифікація післяхолецистектомічного синдрому за О.О.Шалімовим.
73. Клінічні прояви післяхолецистектомічного синдрому
74. Інструментальні методи дослідження при післяхолецистектомічному синдромі.
75. Типи зовнішнього та внутрішнього дренивання жовчних проток.
76. Рубцеві стриктури жовчовивідних шляхів. Діагностика. Типи операцій.
77. Диференціальна діагностика механічної жовтяниці.
78. Класифікація механічних жовтяниць за причинами та рівнем перешкоди. Особливості передопераційної підготовки хворих.
79. Особливості передопераційної підготовки хворих з жовтяницями. Попередження холемічних кровотеч.
80. Холедохолітиаз, холангіт. Клініка, діагностика та лікування.
81. Жовчні нориці. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.
82. Етіологічні фактори розвитку цирозу печінки. Діагностика.
83. Класифікація портальної гіпертензії. Клініка.
84. Методи обстеження хворих з портальною гіпертензією.
85. Показання до хірургічного лікування портальної гіпертензії. Види операцій.
86. Хірургічні методи лікування портальної гіпертензії.
87. Синдром Бадда-Хіарі. Клініка, діагностика та лікування.
88. Етіологія, патогенез, класифікація хронічного панкреатиту. Клініка.
89. Інструментальні методи дослідження при хронічному панкреатиті.
90. Консервативне лікування хронічного панкреатиту.
91. Операції на підшлунковій залозі та протоках при хронічному панкреатиті.
92. Класифікація кіст підшлункової залози. Методи діагностики.
93. Причини виникнення, клініка та діагностика нориць підшлункової залози.

94. Класифікація захворювань щитоподібної залози.
95. Методи обстеження щитоподібної залози.
96. Основні симптоми тиреотоксикозу.
97. Передопераційна підготовка хворих на тиреотоксикоз.
98. Показання до операції та типи операцій при тиреотоксичному зобі.
99. Тиреотоксичний зоб. Класифікація. Консервативне лікування.
100. Лабораторні та інструментальні методи діагностики захворювань щитовидної залози.
101. Хірургічне лікування токсичного зобу. Ведення післяопераційного періоду.
102. Тиреоїди та струміти. Зоб Ріделя і Хашімото. Клініка, діагностика та лікування.
103. Лабораторні методи визначення функції щитовидної залози.
104. Інструментальні методи в діагностиці захворювань товстої і прямої кишки.
105. Класифікація, клініка, діагностика та лікування геморою.
106. Гострі парапроктити. Тактика і методи хірургічного лікування.
107. Класифікація, клініка, діагностика та хірургічне лікування нориць прямої кишки.
108. Хірургічне лікування хронічних парапроктитів.
109. Етіологія, патогенез облітеруючого атеросклерозу та ендартеріїту нижніх кінцівок.
110. Класифікація хронічної ішемії при облітеруючому атеросклерозі.
111. Ускладнення облітеруючого атеросклерозу артерій нижніх кінцівок.
112. Етіологія, патогенез, діагностика синдрому Леріша.
113. Визначення, клініка та методи хірургічного лікування синдрому Леріша.
114. Сучасні методи оперативного лікування облітеруючих захворювань артерій.
115. Хірургічне лікування облітеруючого атеросклерозу.
116. Консервативне лікування облітеруючих захворювань артерій нижніх кінцівок.
117. Причини емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
118. Клінічна характеристика емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
119. Класифікація гострої ішемії нижніх кінцівок за В.С. Савельєвим.
120. Диференціальна діагностика емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
121. Хірургічна тактика та методи оперативного лікування емболії магістральних артерій.
122. Методи оперативного лікування гострого тромбозу магістральних артерій.
123. Ускладнення після операцій на магістральних артеріях.
124. Причини виникнення, класифікація тромбемболії легеневої артерії (ТЕЛА).
125. Діагностика, клінічна картина та лікування тромбемболії легеневої артерії (ТЕЛА).
126. Методи профілактики тромбемболії легеневої артерії (ТЕЛА).
127. Консервативне лікування ТЕЛА.
128. Антикоагулянти, фібринолітичні і тромболітичні препарати.
129. Етіологія та патогенез варикозного розширення вен. Клініка.
130. Класифікація хронічної венозної недостатності.
131. Ускладнення варикозної хвороби, їх діагностика, лікування.
132. Консервативне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок.
133. Оперативне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок.
134. Профілактика варикозної хвороби нижніх кінцівок.
135. Етіологія та патогенез тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
136. Клінічні прояви гострого тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
137. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних і глибоких вен
138. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен і бешихи.
139. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен і лімфангіту.
140. Консервативне лікування тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
141. Оперативне лікування тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
142. Етіологія і патогенез тромбозу глибоких вен нижніх кінцівок.
143. Діагностика та клінічні прояви тромбозу вен гомілок.
144. Діагностика та клінічні прояви ілеофеморального тромбозу.
145. Етіологія, патогенез та діагностика тромбозу нижньої порожнистої вени.

146. Клініка та лікування тромбозу нижньої порожнистої вени.
147. Етіологія, клініка і діагностика синдрому Педжета-Шретьєра.
148. Лікування синдрому Педжета-Шретьєра.
149. Етіологія, патогенез та діагностика ПТФС.
150. Особливості венозної гемодинаміки у хворих з ПТФС.
151. Клінічна характеристика і лікування склеротичної форми ПТФС.
152. Клінічна характеристика і методи лікування різних форм ПТФС.
153. Диференціальна діагностика ПТФС і лімфостазу.
154. Консервативне лікування ПТФС.
155. Показання та особливості оперативного лікування ПТФС.
156. Етіологія і патогенез лімфостазу.
157. Клінічна характеристика, діагностика, диференційна діагностика лімфедми.
158. Показання та методи консервативного лікування лімфостазу.
159. Види оперативних втручань, спрямованих на відновлення відтоку лімфи.
160. Абдомінальний ішемічний синдром. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.
161. Класифікація, клінічна картина діафрагмальних гриж.
162. Клінічні прояви, діагностика та лікування релаксації діафрагми.
163. Ахалазія стравоходу. Клініка, діагностика.
164. Показання, протипоказання та методи оперативного лікування ахалазії кардії.
165. Етіологія, патогенез та діагностика дивертикулу стравоходу.
166. Хірургічні доступи та методи оперативного лікування при дивертикулі стравоходу.
167. Класифікація та клінічні стадії опіку стравоходу. Невідкладна допомога.
168. Консервативне та хірургічне лікування опіків стравоходу.
169. Етіологія та патогенез гострого абсцесу легень.
170. Клінічні форми гангрен легень, їх діагностика.
171. Консервативне та оперативне лікування гострого абсцесу легень.
172. Бронхоектатична хвороба. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика.
173. Особливості ведення хворих після оперативних втручань на легенях.
174. Етіологія, патогенез, лікування тактика хронічного абсцесу легень.
175. Причини виникнення, види та діагностика ускладнень гострого абсцесу легень.
176. Тактика лікування ускладнень гострого абсцесу легень.
177. Гостра емпієма плеври. Етіологія, патогенез, клініка.
178. Діагностика та особливості лікування гострої емпієми плеври.
179. Етіологія і патогенез піопневмотораксу. Діагностика.
180. Клініка і діагностика обмеженого піопневмотораксу.
181. Етіологія, патогенез, клініка і діагностика хронічної емпієми плеври.
182. Лікувальна тактика та хірургічне лікування хронічної емпієми плеври.
183. Диференціальна діагностика хронічної і гострої емпієми плеври.
184. Особливості консервативного лікування піопневмотораксу.
185. Класифікація, клініка, та діагностика пухлин середостіння.
186. Етіологія, патогенез, діагностика та клініка гострого медіастеніту.
187. Лікування гострого медіастеніту.
188. Тактика лікування хворих з ятрогенним пошкодженням стравоходу.
189. Кісти легень. Клініка, діагностика та лікування.
190. Причини, клініка та діагностика гемотораксу. Невідкладна допомога.
191. Клініка, діагностика та лікування хвороб дуги аорти.
192. Причини, клініка і діагностика відкритого та закритого пневмотораксів.
193. Консервативне та оперативне лікування гемотораксу.
194. Класифікація ран.
195. Фази ранового процесу.
196. Первинна та вторинна хірургічна обробка ран.
197. Хірургічні шви.

198. Методи зупинки кровотечі.
199. Класифікація шоку.
200. Загальні клінічні ознаки шоку.
201. Лікувальні заходи та їх послідовність при різних видах шоку.
202. Класифікація, клінічні прояви, діагностика ушкоджень живота.
203. Принципи лікування закритих та відкритих ушкоджень живота.
204. Класифікація пошкоджень легень і плеври.
205. Методи дослідження хворих з пошкодженнями легень і плеври.
206. Переломи ребер, флотуючий перелом ребер.
207. Пневмоторакс, визначення, класифікація, діагностика та лікування.
208. Гемоторакс, визначення, класифікація, діагностика та лікування.
209. Невідкладна допомога постраждалим з травмами грудної клітки.
210. Класифікація опіків за глибиною ураження.
211. Особливості перебігу та лікування хімічних опіків.
212. Хірургічне лікування опікових поверхонь.
213. Опікова хвороба, патогенез, способи лікування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції): [метод. посібник для студ. вищ. мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / В.В. Іващенко. - Донецьк, 2001. - 477 с.
2. Хірургічні хвороби: підручник для ВМНЗ IV рівня / В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін; за ред. П.Г. Кондратенка. - Харків: Факт, 2006. - 799 с.
3. Хірургічні хвороби: Підручник для ВМНЗ IV рівня / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2006. - 487 с.
4. Хірургія. Том 1 / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шидловського. - Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAI», 2006. - 443 с.
5. Хірургія / За ред. П.Г.Кондратенка. - Київ, «Медицина», 2009. - 967 с.
6. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник для студентів вищ. мед. закладів освіти I-III рівнів акредитації / І.В. Роздольський. - 2-е вид., стереотип. - К.: Медицина, 2009. - 142 с.
7. Актуальні питання абдомінальної хірургії (курс лекцій) / В.М. Денисенко, Е.В. Світличний, Ф. Панов; За ред. М.І. Тутченко. - К.: Б. в., 2005 - 242 с.
9. Шпитальна хірургія / За ред. Л.Я.Ковальчука, Ю.П.Спіженка, В.Ф.Саєнка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. - 590 с.
- . Галушко О.А., Фомічов В.В., Черненко А.С. Основи військово-польової хірургії: Підручник. - Київ: Видавництво "Медицина", 2019. - 472 с.
10. Шаповалов В.М., Біляшівський І.Й., Дубовик О.М. Хірургія невідкладних станів: Підручник. - Київ: Здоров'я, 2016. - 560 с.
11. Нікітін О.А., Купенко Т.П. Хірургічна допомога в умовах бойових дій: Навчальний посібник. - Харків: ХНМУ, 2018. - 320 с.
12. Мартинюк В.М., Соколовський О.М. Медична евакуація поранених: Організаційні та методичні аспекти. - Вінниця: Нова книга, 2020. - 288 с.
13. Гончаренко В.М., Шевченко О.М. Військова хірургія: Практичні рекомендації. - Одеса: ОНМУ, 2017. - 400 с.
14. Іванов О.В., Коваленко Ю.М. Тактична медицина: Підручник для студентів медичних вузів. - Київ: Медицина, 2015. - 384 с.
15. Романов О.П., Сидоренко В.В. Лікування бойових травм: Посібник для лікарів. - Київ: Книга плюс, 2019. - 256 с.
16. Мельник П.І., Дубчак В.В. Оперативна хірургія в умовах бойових дій: Методичний посібник. - Львів: Видавництво ЛНМУ, 2018. - 344 с.
17. Таран В.Л., Іванова О.І. Основи військової медицини: Навчальний посібник. - Харків: Видавництво ХНМУ, 2017. - 224 с.
18. Сергієнко А.В., Нікіфорова О.М. Реабілітація після бойових травм: Методичні рекомендації. - Київ: Наукова думка, 2020. - 240 с.